ZAAK 33-65

Arrest van het Hof van 1 december 1965[1]

Samenvatting

1. *Procedure — Prejudiciële beslissing — Competentie van het Hof — De grenzen daarvan*
   (E.E.G.-Verdrag, art. 177)

2. *Het vrije verkeer van personen — Migrerende werknemers — Sociale verzekering — Ziekte en moederschap — Prestaties in natura in de zin van artikel 22 van verordening no. 3 — Begrip*

1. Zie Samenvatting no. 1, arrest in de zaak 24-64 (*Jurisprudentie*, X, blz. 1325).
2. Met de woorden „verstrekkingen in natura" doelt artikel 22 van de verordening no. 3 van de Raad der E.E.G. inzake de sociale zekerheid van migrerende werknemers niet op aanvullende pensioensbijdragen verstrekt ten behoeve van de financiering ener ziekteverzekering welke de rechthebbende op pensioen heeft aangegaan.

In de zaak 33-65 :

betreffende het door het Landessozialgericht te Berlijn in het voor die rechterlijke instantie aanhangige geding :

ADRIANUS DEKKER,
havenbouwkundig ingenieur,
wonende te Utrecht,

tegen

BUNDESVERSICHERUNGSANSTALT FÜR ANGESTELLTE,
te Berlijn,

krachtens artikel 177 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap tot het Hof gerichte verzoek om een prejudiciële beslissing nopens de uitlegging van artikel 22 van

1 — Procestaal : Duits.

de verordening no. 3 inzake de sociale zekerheid van migrerende werknemers (*Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*, van 16 december 1958, blz. 561 e.v.);

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt :

Ch. L. Hammes, President,
W. Strauß (Rechter-Rapporteur), Kamerpresident,
A.M. Donner, R. Lecourt en R. Monaco, Rechters,
Advocaat-Generaal : J. Gand,
Griffier : A. Van Houtte,

het volgende

ARREST

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN

I — Voorgeschiedenis en procesverloop

1. Bij brief van 20 mei 1965 heeft het Landessozialgericht te Berlijn, overeenkomstig de beschikking van de negende Kamer van voormeld Gerecht d.d. 28 april 1965 het Hof verzocht zich over de volgende vraag te willen uitspreken :

> „Behoort tot de „verstrekkingen in natura" bedoeld in artikel 22 van de verordening no. 3 van de Europese Economische Gemeenschap ..., welke een Duits orgaan voor pensioensverzekering aan een in een andere Lid-Staat tegen ziekte verzekerde rechthebbende op een rente moeten worden gedaan, ook de bijdrage in de premie voor de ziekteverzekering, als bedoeld in paragraaf 381, lid 4, „der Reichsversicherungsordnung"?"

De verzoekende rechter motiveert zijn voornoemde beschikking rechtens met de overweging, dat

> „de vraag, welke prestaties van een orgaan voor renteverzekering tot de „verstrekkingen in natura" als bedoeld in artikel 22 E.E.G.-verordening no. 3 behoren, gezien de wellicht noodzakelijke eis van wederkerigheid, slechts beantwoord kan worden aan de hand van het nationale recht van alle Lid-Staten".

2. In genoemde beschikking worden de aan het geding ten grondslag liggende feiten als volgt samengevat :

„Klager bezit de Nederlandse nationaliteit en woont sinds november 1958 in Utrecht (Holland).
Op zijn verzoek d.d. 24 april 1950 werd hem bij beschikking van verweerster van 12 juli 1950 met ingang van 1 mei 1950 een pensioen toegekend wegens lichamelijke ongeschiktheid om zijn beroep uit te oefenen.
Voor de periode beginnende op 1 januari 1957 werd bij beschikking van verweerster d.d. 8 juni 1959 zijn aanspraak op ouderdomspensioen wegens het bereiken van de 65-jarige leeftijd erkend, doch werd de rente ... tot gelijke hoogte als tot dusver doorbetaald daar de nieuwe vastgestelde rente ... lager was dan het voorheen uitgekeerde bedrag.
Tot 6 november 1958 woonde klager in Aurich (Oost-Friesland). Hij was tot 30 november 1958 vrijwillig tegen ziekte verzekerd bij de Allgemeine Ortskrankenkasse te Aurich. Voor deze ziekteverzekering kende verweerster hem een bijdrage in de premie toe, als bedoeld in paragraaf 381, lid 4, der Reichsversicherungsordnung.
Sedert 30 november 1958 is klager tegen ziekte verzekerd bij het „Algemeen Provinciaal Ziekenfonds voor Utrecht en Omstreken". Bij beschikking van 20 juni 1962 wees verweerster de toekenning van een bijdrage in de premie overeenkomstig voornoemde paragraaf 381, lid 4, voor deze ziekteverzekering af op grond van de overweging, dat deze bijdrage slechts aan een in de Bondsrepubliek Duitsland gevestigde verzekeraar kon worden verstrekt.
Klager stelde daarna beroep in, waarbij hij nietigverklaring vorderde van de beschikking van verweerster van 20 juni 1962 en veroordeling van verweerster om hem de bijdrage voor de ziekteverzekering (17,40 DM per maand) ook nà 30 november 1958 door te betalen. Bij vonnis van 3 juni 1964 wees het Sozialgericht te Berlijn de vordering toe met ingang van 1 april 1961. Tegen dit vonnis ging verweerster in appel bij het Landessozialgericht te Berlijn."

3. Van hen die krachtens artikel 20 van het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de E.E.G. voorts aan het geding mogen deelnemen, zond alleen de Commissie van de E.E.G. een memorie in.

De mondelinge behandeling voor het Hof vond op 12 oktober 1965 plaats; op 4 november 1965 heeft de Advocaat-Generaal in deze zaak geconcludeerd;

II — Het betoog van de E.E.G.-Commissie

De Commissie beantwoordt de voorgelegde vraag ontkennend en voert daartoe in hoofdzaak de volgende gronden aan :

1. Artikel 22 der verordening no. 3 behoort tot het hoofdstuk „ziekte, moederschap" (artt. 16 tot 23). „De in dit hoofdstuk geregelde coördinatie van de nationale stelsels van ziekteverzekering, berust op de onderscheiding tussen de prestaties in geld (uitkeringen ter vergoeding van gederfd loon) en de aan de verzekerde toekomende prestaties in natura ingeval van ziekte of moederschap, welke de gehele behandeling met inbegrip der verstrekte geneesmiddelen omvatten. „Deze onderscheiding is noodzakelijk ter afgrenzing van de verplichtingen van het orgaan van verzekering, waarbij de verzekerde is aangesloten, tegenover die van een verzekeraar in een der andere Lid-Staten, op welks grond-

gebied de verzekerde eventueel behandeld moet worden. Bedoelde voorschriften lossen de vraag op in die zin, dat de uitkeringen in geld door de eerstgenoemde verzekeraar opgebracht moeten worden, terwijl de verstrekkingen in natura door het orgaan worden gedaan in het land waar de verzekerde behandeld moet worden, zulks overeenkomstig het recht van dit land. Bovendien regelen bedoelde voorschriften de voorwaarden waaronder een verzekeringsorgaan gehouden is aan een andere verzekeraar de door hem uitgekeerde bedragen te restitueren.

Artikel 22 past dit stelsel aan de ziekteverzekering der rentetrekkers aan. Dit voorschrift berust op het „zeer eenvoudige" beginsel, dat hij die een rente ontvangt — voorzover hij naar het recht van één of meer landen aanspraak kan maken op het verkrijgen van een ziekteverzekering — wanneer zich een bij de verzekering voorzien geval (dus met name ziekte) voordoet, de nodige behandeling moet kunnen verkrijgen ongeacht waar hij op dit tijdstip woont, dan wel tijdelijk verblijft.

2. Bijgevolg valt onder het begrip „verstrekkingen in natura" slechts de behandeling, welke een verzekerde inderdaad geniet, indien en omdat het verzekerde feit (met name een ziekte) is ingetreden. Daartoe behoren echter niet de bijdragen gelijk die, welke het voorwerp van het onderhavige geding vormen; zodanige betalingen dienen uitsluitend tot het vestigen of in stand houden van een ziekteverzekering en staan met het feitelijke intreden van een verzekerd feit in geen enkel verband.

De tegenovergestelde opvatting zou tot onzinnige gevolgen leiden, dan wel tot een weinig overtuigende redenering :

— De taak, welke verordening no. 3 aan de verzekeringsorganen, in de woon- of verblijfplaats gevestigd, oplegt, namelijk het doen van de verstrekkingen in natura, „zou absurd zijn indien men onder deze verstrekkingen mede de bijdragen ter financiering van de verzekering zou willen verstaan".

— Tracht men artikel 22 op de onderhavige bijdrage toe te passen, dan blijkt allereerst van een strijdigheid met de beide eerste leden van de bepaling, volgens welke de prestaties in natura door het verzekeringsorgaan van de *woonplaats* moeten worden gedaan. Wil men deze tegenspraak vermijden, dan zou men als „prestatie in natura" moeten beschouwen het door het Nederlandse verzekeringsorgaan „Algemeen Ziekenfonds" overgenomen aandeel in de kosten der vrijwillige verzekering en van het bevoegde Duitse orgaan de restitutie van deze uitgaven krachtens artikel 22, derde lid, moeten eisen; volgens deze bepaling echter zou zodanige aanspraak hoogstens het Nederlandse verzekeringsorgaan toekomen, doch nooit aan klager;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT

I — De bevoegdheid van het Hof

Overwegende, dat het Landessozialgericht te Berlijn het Hof heeft verzocht „overeenkomstig artikel 177, 1e lid, sub b, van het E.E.G.-Verdrag" de vraag te willen beantwoorden, of de bijdrage in de financiering van de ziekteverzekering als bedoeld in paragraaf 381, 4e lid, van de Reichsversicherungsordnung (RVO) behoort tot de „verstrekkingen in natura" in de zin van artikel 22 der verordening no. 3, „welke door een Duits orgaan voor pensioenverzekering aan een in een andere Lid-Staat tegen ziekte verzekerde rentetrekker moeten worden gedaan";

Overwegende, dat het Hof ingevolge artikel 177, sub b, van het E.E.G.-Verdrag bevoegd is zich bij prejudiciële beslissing uit te spreken over de interpretatie van een handeling van een Gemeenschapsinstelling;

dat daarentegen de uitlegging van het nationale recht der Lid-Staten buiten 's Hofs competentie valt gelijk die in voormeld artikel 177 is neergelegd;

dat het Hof derhalve niet bevoegd is uitspraak te doen over de Reichsversicherungsordnung, doch dat de gestelde vraag ook elementen bevat, de interpretatie van verordening no. 3 rakende, waarop moet worden gelet aan de hand van de door het Landessozialgericht verstrekte concrete gegevens;

II — Ten principale

Overwegende dat, aldus verstaan, de vraag in hoofdzaak deze is, of het in artikel 22 van verordening no. 3 gebezigde begrip „verstrekkingen in natura" toepasselijk is op bijzondere pensioenuitkeringen bestemd voor de financiering van een ziekteverzekering door de rechthebbende op pensioen afgesloten;

Overwegende dat artikel 2 van voornoemde verordening de verschillende types van „uitkeringen" („verstrekkingen") opsomt waarop de verordening van toepassing is;

dat in genoemd artikel ieder der „uitkeringen" verbonden wordt aan het concrete intreden van een verzekerd schadeveroorzakend feit („ziekte"; „moederschap", enzovoort);

dat zulks bijzonder duidelijk tot uitdrukking komt in de Duitse tekst welke spreekt bij voorbeeld van „Leistungen bei Krankheit" (uitkeringen *in geval* van ziekte);

dat de artikelen 1 tot en met 7 van titel III der verordening, welke bijzondere bepalingen bevatten ten opzichte van voornoemde risico's, deze in gelijke volgorde behandelen als die van artikel 2;

dat mitsdien uit de context volgt dat, wanneer de bepalingen dier

hoofdstukken het begrip „verstrekkingen" bezigen, zij hiermede zien op uitkeringen telkens in verband met het in de aanhef van het bewuste hoofdstuk aangeduide risico gedaan;

dat voorts, nu artikel 22 geplaatst is in hoofdstuk I van titel III — welk hoofdstuk handelt over „ziekte"; „moederschap" — het begrip „verstrekkingen in natura", in voornoemd artikel gebezigd, ziet op uitkeringen gedaan in verband met een ingetreden ziekte of moederschap;

Overwegende dat deze gedachtengang steun vindt zowel in artikel 19, paragraaf 5, der verordening, waar gesproken wordt van „prothese, kunstmiddelen van grotere omvang en andere belangrijke verstrekkingen" (uitkeringen) als in paragraaf 6 van artikel 22 zelf, blijkens hetwelk een „rechthebbende ..." de „verstrekkingen in natura" geniet gedurende een tijdelijk verblijf op het grondgebied van een andere Lid-Staat dan het land van zijn woonplaats";

dat deze redenering voorts nog duidelijk wordt bevestigd door het in artikel 22 neergelegde beginsel, dat „verstrekkingen in natura" worden gedaan door het orgaan van de woon- of verblijfplaats van de betrokkene, los van de vraag welk orgaan uiteindelijk deze uitkeringen voor zijn rekening zal moeten nemen;

dat toch bedoeld beginsel geheel in overeenstemming is met het doel van de bepalingen van voormeld hoofdstuk I — welk doel in het bijzonder wordt gekarakteriseerd door de termen „onmiddellijke ... behandelingen" en „onmiskenbare spoedgevallen", gebezigd met name in de paragrafen 1 en 5 van artikel 19 — te weten het waarborgen ener zo spoedig en doeltreffend mogelijke behandeling aan de werknemers, wier gezondheidstoestand medische verzorging eist;

Overwegende dat uit het voorgaande volgt, dat prestaties als die in het onderhavige verzoek bedoeld, geen „verstrekkingen in natura" kunnen vormen in de zin van artikel 22 van verordening no. 3;

dat mitsdien de door het Landessozialgericht te Berlijn gestelde vraag ontkennend moet worden beantwoord;

III — De kosten

Overwegende dat de kosten gemaakt door de Commissie van de E.E.G. die haar opmerkingen aan het Hof heeft voorgelegd, niet voor vergoeding in aanmerking komen;

dat de onderhavige procedure ten aanzien van de betrokken partijen het karakter draagt van een incident in het tussen hen aanhangige geding voor het Landessozialgericht te Berlijn en dat mitsdien de beslissing over de kosten bij deze rechterlijke instantie moet verblijven;

Gezien de processtukken;

Gehoord het rapport van de Rechter-Rapporteur;

Gehoord de mondelinge toelichting van de Commissie der E.E.G.;

Gehoord de conclusie van de Advocaat-Generaal;

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de E.E.G. en in het bijzonder artikel 177;

Gelet op het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de E.E.G.;

Gelet op de verordening no. 3 van de Raad van de E.E.G. inzake de sociale zekerheid van migrerende werknemers *(Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*, van 16 december 1958, blz. 561, e.v.) en in het bijzonder de artikelen 2, 19 en 22;

Gelet op het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen;

heeft

HET HOF VAN JUSTITIE,

uitspraak doende op het verzoek om een prejudiciële beslissing door het Landessozialgericht te Berlijn bij zijn beschikking van 28 april 1965 gedaan

1. beslist :

   met de woorden „verstrekkingen in natura" doelt artikel 22 van de verordening no. 3 van de Raad der E.E.G. inzake de sociale zekerheid van migrerende werknemers *(Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*, van 16 december 1958, blz. 561 e.v.) niet op aanvullende pensioensbijdragen verstrekt ten behoeve van de financiering ener ziekteverzekering welke de rechthebbende op pensioen heeft aangegaan;

2. verstaan :

   dat de beslissing ten aanzien van de kosten der onderhavige instantie bij het Landessozialgericht te Berlijn verblijft.

Aldus door het Hof gewezen en ondertekend te Luxemburg op één december negentienhonderdvijfenzestig.

Hammes Strauß Donner

Lecourt Monaco

Uitgesproken ter openbare zitting gehouden te Luxemburg op één december negentienhonderdvijfenzestig.

De Griffier,
A. Van Houtte

De President,
Ch. L. Hammes